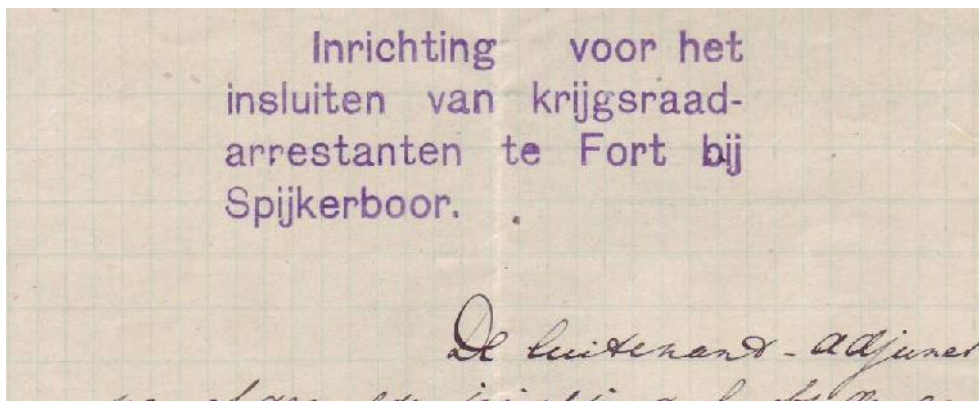

Over stempels, brieven en tarieven – afl. 87

Opgesloten in de Stelling

In mijn thematische verzameling over de Stelling van Amsterdam is ook een plaatsje ingeruimd voor een bijzondere functie die de forten vervuld hebben: die van gevangenis. Door hun wat geïsoleerde ligging en goede beveiligingsmogelijkheden waren ze heel geschikt voor het tijdelijk 'opbergen' van mensen.

Fout, principieel

Zo werden tijdens de Eerste Wereldoorlog enkele forten in de Beemster gebruikt voor het vastzetten van dienstweigeraars (zie stempel). Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, werden sympathisanten van de NSB erin vastgezet. Die werden vrij gelaten bij de Nederlandse capitulatie, waarna de Duitsers verschillende forten als gevangenis gebruikten. In mei 1945 werden er opnieuw NSB'ers in opgesloten, toen de politionele acties begonnen, sloot men er dienstplichtigen op die weigerden in Indonesië te vechten. Zie: <http://www.stelling-amsterdam.nl/nieuwsbrief/>

Het is lastig om zulke gebeurtenissen thematisch vast te leggen. Er zijn maar weinig postadministraties die zich geroepen voelen aandacht te besteden aan de lelijke kanten van het nationale verleden. Natuurlijk zijn er wel veel postzegels van gevangenen achter prikkeldraad, maar meestal zijn dat verwijzingen naar concentratiekampen, en dat waren de forten van de Stelling nou ook weer niet (al beweerden met name de dienstweigeraars vaak wat anders).

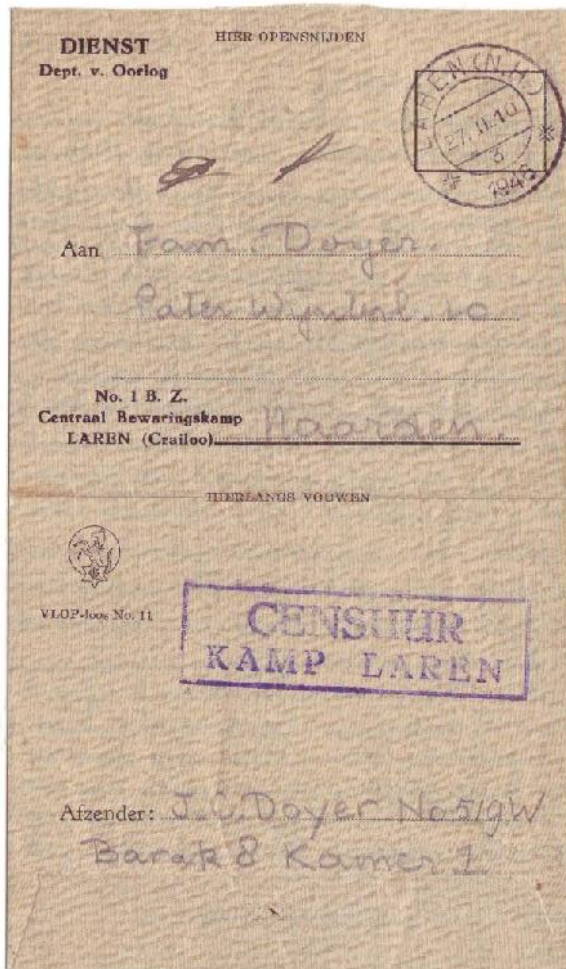
Een van de 'aardigste' poststukken die ik tot nu toe bij het onderwerp 'NSB' heb kunnen vinden, is een soort vouwblad (zie hierboven) waarop NSB'ers na de oorlog vanuit het NSB-kamp Laren portvrij met vrienden en familie konden corresponderen. Uiteraard werd die correspondentie wel gecensureerd.

Ik schreef 'aardig'. Dat heeft vooral te maken met de inhoud van de hierboven afgebeelde brief. Daarin schrijft de afzender op 24 februari 1946 het volgende aan zijn moeder:

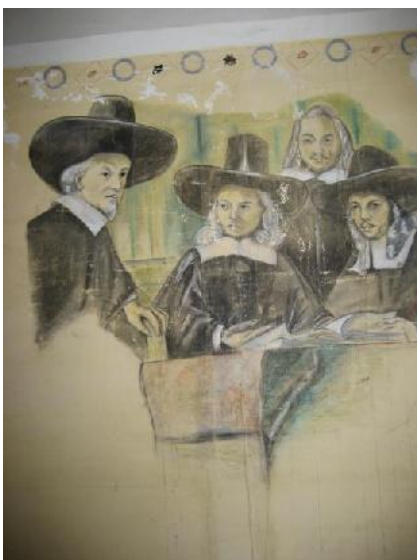
'Eindelijk weer eens nieuws. Ik ben hier in Laren in de z.g. Jeugdbarak en het bevalt me hier best, voor zover het iemand bevallen kan in een interneringskamp. In mijn barak zitten alle jongens tot 21 jaar en we genieten een speciale behandeling. We studeren n.l. overdag. Het is alsof ik weer op de H.B.S zit. Van geïnterneerde leraren krijgen we les in de diverse H.B.S - vakken. Zo fris ik die kennis ook weer eens op. Tevens les in Spaans en Stenographie. In verband daarmee wil ik u vragen een leerboekje Steno te sturen, en ook een tandenborstel graag....

Het is hier een kamp met ca. 3000 inwoners, dus komt hier heel wat kijken. Ik lig hier met 30 jongens op een zaaltje, niet ongezeelig. Wat eten betreft, 's middags een halve liter pap of soep, 's avonds een liter eten en dan 4 of 5 maal in de week een halve liter z.g. jeugdoverschep. Ik weet nog niet wanneer ik bezoek heb. Het is hier wel strenger dan in Weesp, en bepaald een prettig idee is het ook niet zo dicht bij je woonplaats - vlak achter het kamp zie je Bussum - vast te zitten, maar ik wacht af, want eens komt toch de dag dat ik weer vrij zal zijn.

Veel zoenen en groeten vanuit de 'kostschool' (zo bekijk ik het nu maar) van Joop.'

Van NSB'ers en andere foute Nederlanders in de Stellingforten heb ik tot nu toe weinig thematisch bruikbaar materiaal kunnen vinden, maar misschien is er nog iets te doen met de muurschilderingen die zij in fort Spijkerboor hebben achtergelaten. Die verwijzen naar het (roemrijke) nationale verleden van Nederland, dat door NSB'ers gekoesterd werd: de Staalmeesters van Rembrandt, onze zeehelden Tromp, Michiel Adriaensz de Ruijter, of Volendamse klederdrachten.

Muurschilderingen in Fort Spijkerboor

John Dehé